

Krzysztof Małachowski

Znaczenie sportu i rekreacji w strategii rozwoju Szczecina

Ekonomiczne Problemy Usług nr 79, 487-498

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Krzysztof Malachowski

Uniwersytet Szczeciński

ZNACZENIE SPORTU I REKREACJI W STRATEGII ROZWOJU SZCZECINA

Wstęp

Szczecin jest miastem na prawach powiatu, a jednocześnie stolicą województwa zachodniopomorskiego, położonym w jego zachodniej części. Powierzchnia Szczecina (301 km²)¹ stawia go na trzecim miejscu wśród największych miast Polski, a pod względem ludnościowym (405,6 tys.) na siódmej pozycji. Przedstawione wartości świadczą o znacznym potencjale Szczecina w skali kraju oraz dominującej roli miasta w rozwoju województwa i euro-regionu Pomerania, do którego należy.

Strategia rozwoju lokalnego jest instrumentem, za którego pomocą władze lokalne powinny programować rozwój jednostek samorządu terytorialnego. Pojęcie strategia rozwoju można definiować jako „wieloletni program rozwoju, zawierający uporządkowane w sposób hierarchiczny cele długofalowe i sposoby ich realizacji, podlegający ciągłej aktualizacji i społecznie akceptowany” [*Metody stymulowania...*, 2002, s. 229]. Pomimo że ustawodawca nie nakłada na gminy obowiązku przygotowania takiego dokumentu, to zaleca się jego opracowanie w ustawach regulujących finanse publiczne i w ustawach o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Strategia może przyczynić się do

¹ Dane liczbowe pochodzą z Banku Danych Lokalnych GUS i dotyczą roku 2010.

stworzenia ram działalności gminy i racjonalizacji jej wydatków budżetowych, gdyż umożliwia dostęp do środków ze źródeł pomocowych. Typowymi elementami składającymi się na dokument strategiczny są:

- diagnoza obecnego stanu i identyfikacja głównych problemów rozwojowych,
- analiza SWOT,
- wizja rozwojowa,
- cele rozwojowe,
- strategiczne programy gospodarcze,
- wdrażanie i monitorowanie strategii.

Strategia rozwoju może mieć różne formy, zapewniając bardziej lub mniej zrównoważony rozwój społeczności lokalnej. Wybór strategii jest uzależniony przede wszystkim od specyfiki środowiska społeczno-gospodarczego i naturalnego, którego ma dotyczyć strategia [Filipiak-Dylewska, Szewczuk, 2000, s. 376–377]. Głównie chodzi tu o określenie położenia geograficznego, aktualnej i potencjalnej pojemności rynku lokalnego (mierzonej liczbą strumienia mieszkańców, zarówno czasowo jak i na stałe przebywających na terytorium będącym w jurysdykcji danej jednostki samorządowej) czy innych walorów, które pozwolą przyciągnąć potencjalnych inwestorów i zapewnić rozwój społeczności lokalnej. Strategia powinna wynikać z potencjalnych możliwości wykorzystania nie tylko własnych pomysłów na rozwój i aktywność społeczeństwa, ale również z takich elementów, jak zasoby surowcowe i kadrowe, walory klimatyczne, przyrodnicze, uzdrowiskowe czy możliwości rekreacyjne. Nie bez znaczenia jest charakter jednostki samorządowej: czy jest to jednostka wiejska, czy miejska, mała czy duża, zasobna, czy nie. Pod uwagę bierze się obszar, liczbę mieszkańców (gęstość zaludnienia), w tym również aktywnych zawodowo, profil aktywności zawodowej i gospodarczej. Na ogół strategia rozwoju gminy obejmuje tylko jej teren. Stosunkowo rzadko są uwzględniane uwarunkowania, wynikające z sytuacji w sąsiednich gminach i otoczeniu regionalnym [Wojciechowski, 2000, s. 203]. Nieliczne są sytuacje, gdy strategia gminy jest skoordynowana ze strategiami przygotowanymi w okolicznych gminach. Można to wytłumaczyć jedynie różnicą czasową tworzenia tych dokumentów. Strategię rozwoju gmina może przygotować w różny sposób. Najczęściej są one opracowane we współpracy z ekspertami (konsultantami). Strategia rozwoju gminy powinna być opracowana na 10–15 lat [Jastrzębska, 1999, s. 41] i co jakiś czas zmieniana (aktualizowana), na przykład po wykonaniu pierwszego

lub kolejnego etapu, lub po wystąpieniu nowych zjawisk, które nie zostały wzięte pod uwagę podczas jej przygotowania, w celu dostosowania do nowych warunków działania danej gminy.

Sport i rekreacja mogą i często odgrywają ważną rolę w rozwoju gminy. Jeżeli tak jest, musi to znaleźć wyraz w strategii jej rozwoju. Tak jest w przypadku gminy miasto Szczecin, w której sport i rekreacja są bardzo ważne.

Celem artykułu jest przedstawienie znaczenia sportu i rekreacji w strategii rozwoju Szczecina. Warto dodać, że znane są teorie twierdzące, że turystyka [Miejsce turystyki..., 2007, s. 126–133] i szeroko rozumiana rekreacja stają się obecnie najważniejszym motorem wzrostu. Przykładem takiego rozumowania jest koncepcja miasta „jako maszyny rozrywki” T.N. Clarka. Utrzymuje on, że czynniki estetyczne stwarzające odpowiednie warunki do rekreacji są obecnie najważniejszym czynnikiem. W tym kontekście T.N. Clark podaje przykład Chicago, gdzie liczba zatrudnionych w szeroko rozumianej branży rozrywkowej już dawno przekroczyła liczbę zatrudnionych w przemyśle [Derek i wsp., 2005, s. 199]. Upadek przemysłu motoryzacyjnego i kolejowego w stanach Illinois oraz Michigan² może być dobrą analogią do likwidacji przemysłu stocznioowego oraz okołostocznioowego w Szczecinie. Na gruncie przytoczonych obserwacji uzasadnione jest poszukiwanie szansy rozwoju Szczecina w obszarze sportu i rekreacji, dlatego znalazł się on zarówno w *Diagnozie społeczno-gospodarczej Szczecina*, jak i w *Strategii rozwoju Szczecina*.

1. Miejsce sportu i rekreacji w *Diagnozie społeczno-gospodarczej Szczecina*

W roku 2008 władze Szczecina ogłosiły przetarg³ na przygotowanie aktualizacji *Strategii rozwoju Szczecina* oraz opracowanie średniookresowego programu rozwoju, który wygrała spółka WYG International z Warszawy [Szczecin przystępuje..., 2008] będąca częścią WYG Group, brytyjskiej grupy notowanej na londyńskiej giełdzie papierów wartościowych [Dolniak-Górski, 2008]. Sze-

² W stanie Illinois położone jest Chicago, natomiast w stanie Michigan Detroit. Kryzys motoryzacyjny, a następnie finansowy spowodowały zamknięcie części fabryk w tych regionach i przeniesienie miejsc pracy do tańszej Kanady i Meksyku, którego bogacące się społeczeństwo stanowi bardziej perspektywiczny rynek zbytu, a rosnące ceny paliw zmuszają producentów do szukania oszczędności nawet w kosztach transportu.

³ Zamówienie publiczne Urzędu Miasta Szczecin nr 2008/S 19-262980 na usługi doradcze w zakresie rozwoju, Biuletyn Informacji Publicznej.

fem zespołu ekspercko-redakcyjnego został prof. Dariusz Zarzecki z Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego. Wszystkie aspekty funkcjonowania miasta podzielono na trzy sfery: gospodarczą, społeczną i przestrzenną. Profesor D. Zarzecki został także głównym ekspertem w sferze gospodarczej. Sferę społeczną powierzono prof. Stanisławowi Flejterskiemu z Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego, a sferę przestrzenną – Januszowi Nakendzie-Trepce. W ramach prac nad aktualizacją strategii przygotowano trzy istotne dokumenty odpowiadające za **analizę stanu obecnego** (*Diagnozę społeczno-gospodarczą Szczecina*) i **ocenę strategii przyjętej w 2002 roku** (*Ocenę realizacji strategii rozwoju Szczecina*) oraz **określenie pożądanego kierunku działań** (*Strategię rozwoju Szczecina 2025*).

Opracowana *Diagnoza społeczno-gospodarcza Szczecina* (DSG) zyskała podwójne znaczenie, gdyż z jednej strony była podstawą do oceny strategii przyjętej w 2002 roku, a z drugiej była punktem wyjścia określenia nowej strategii rozwoju miasta. Prace nad DSG zakończyły się opublikowaniem w maju 2010 roku raportu podsumowującego, analizującego i oceniającego dane o Szczecinie obejmujące lata 2002–2008. Parametry charakteryzujące Szczecin były analizowane nie tylko w czasie, ale również w przestrzeni, przez odniesienie wyników uzyskanych dla Szczecina do wartości analogicznych parametrów w siedmiu miastach uznanych za porównywalne (Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Lublin, Łódź, Poznań, Wrocław), a także do województwa zachodniopomorskiego i całego kraju. Diagnozę podzielono na 14 części, z których trzeci rozdział dotyczył sfery społecznej, w tym między innymi **sportu i rekreacji**⁴.

W DSG sport i rekreację określono jako **element kultury fizycznej społeczności lokalnej uwzględniający zbiór reguł i norm postępowania, mających na celu dbałość o zdrowie własne mieszkańców i ich prawidłowy rozwój psychofizyczny** [*Diagnoza...*, 2010]. Za czynniki mające wpływ na poziom zaangażowania mieszkańców w zajęcia ruchowe uznano postawy społeczne oraz dostępność oferty organizacyjnej i bazy sportowo-rekreacyjnej. Zgodnie z tak zaprezentowanym podejściem można uznać, że działania JST skierowane tylko na budowę infrastruktury są niewystarczające, ponieważ należy jeszcze

⁴ Sport i rekreacja w DSG obejmował pkt 3.4 (s. 44–54), ale odwołania do tego zagadnienia można też odnaleźć w analizie benchmarkingowej rozwoju społecznego (pkt 9.2), analizie SWOT sfery społecznej (pkt 10.1) oraz wśród wskaźników i mierników zawartych w aneksie statystycznym (załącznik 1).

zadbać o postawy społeczne wobec ruchu fizycznego, podkreślając przy tym jego wagę w życiu człowieka, zarówno w kontekście utrzymania zdrowia fizycznego, jak i regulatora napięcia psychicznego.

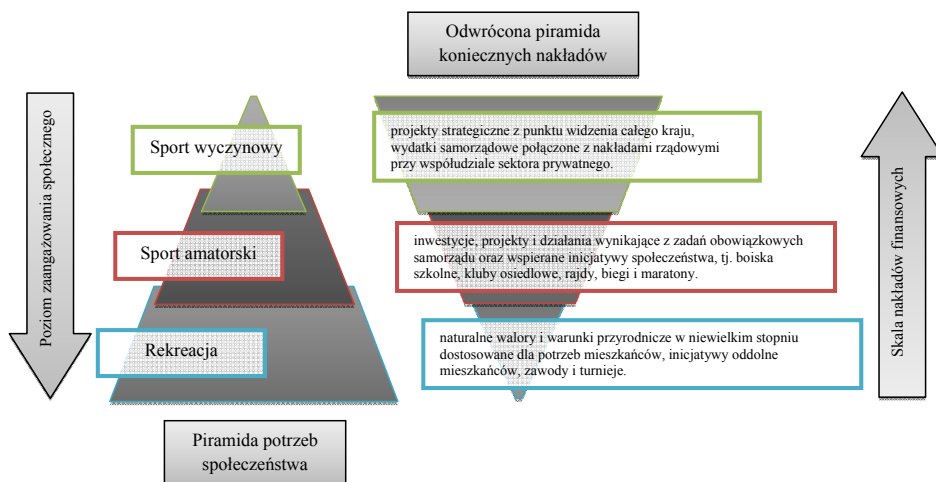
Według autorów dokumentu, podstawą rozwoju sportu i rekreacji w Szczecinie powinny być warunki naturalne miasta, które można uznać za **wewnętrzne pokłady wzrostu**. Nadrzędną cechą Szczecina, wyznaczającą kierunek identyfikacji miasta, jest jego morski charakter⁵. Przykładem morskiego charakteru w aspekcie sportu i rekreacji jest stan infrastruktury żeglarskiej. Autorzy DSG wskazują, że na terenie Szczecina funkcjonuje 5 marin zaprojektowanych łącznie na 510 miejsc cumowniczych, w tym trzy mariny zlokalizowane są na obszarze jeziora Dąbie oraz po jednej na Regalicy i na Odrze. Całkowite rozmiary szczecińskich marin, mimo że wydają się duże, to w porównaniu tylko z przystanią powstałą w niemieckim Ueckermünde, mającą miejsca dla 400 jachtów, okazują się znikome. Ocenę stanu technicznego terenów wodnych i przybrzeżnych znajdujących się w granicach Szczecina szerzej opisano w części DSG poświęconej sferze przestrzennej, gdzie wymieniono liczne zaniedbania infrastrukturalne hamujące rozwój rekreacji i turystyki wodnej w Szczecinie.

Pomimo wspomnianych niedogodności, dyscypliny wodne, czyli pływanie, wioślarstwo i żeglarstwo, należą do wiodących w Szczecinie. Mogą o tym świadczyć osiągnięcia szczecińskich sportowców na XXIX Igrzyskach Olimpijskich w Pekinie w 2008 roku, gdzie złote medale w wioślarstwie zdobyli Marek Kolbowicz i Konrad Wasilewski z Akademickiego Klubu Sportowego, a Katarzyna Baranowska z Miejskiego Klubu Pływackiego zajęła 8 miejsce w pływaniu. Oprócz dyscyplin związanych z wodą równolegle rozwija się sport wyczynowy (zawodowy) na najwyższym, światowym poziomie, reprezentowany przez lekkoatletów, a w szczególności Monikę Pyrek.

Sport zawodowy to najwyższy stopień uprawiania ruchu fizycznego przez społeczeństwo, na który decyduje się tylko niewielka część jego populacji. Jednocześnie warunki do jego uprawiania są najbardziej kosztowne, co

⁵ Czynnikiem określającym charakter Szczecina jest przede wszystkim woda i zieleń. Na tych dwóch elementach oparto koncepcję marki Szczecina jako pływających ogrodów (ang. *Floating Garden*). Temat walorów przyrodniczych na obszarze miasta nie został jednak w DSG zauważony w kontekście warunków sprzyjających uprawianiu sportu i rekreacji, co może budzić kontrowersje.

mogą symbolizować **odwrócone** piramidy potrzeb społeczeństwa i nakładów koniecznych do ich zaspokojenia (rys. 1).

Rys. 1. Schemat zależności między zaangażowaniem społeczeństwa w sport i rekreację a związanymi z tym nakładami i kosztami

Źródło: opracowanie własne.

W odniesieniu do sportu amatorskiego w DSG zwrócono uwagę na „znaczący wzrost liczby klubów, ich członków, trenerów oraz instruktorów sportowych w Szczecinie” [*Diagnoza...*, 2010, s. 44] w latach 2002–2008. Wzrost liczby klubów sportowych o 9,9% przyczynił się do wzrostu liczby członków klubów sportowych do 25 osób na tysiąc mieszkańców, czyli o 12,8%, co było wartością znacznie wyższą niż w wielu innych miastach i nieznacznie wyższą niż w województwie zachodniopomorskim (11,7%).

Inną kategorią jest liczba osób ćwiczących w klubach sportowych, która w Szczecinie w 2008 roku była wyższa niż liczba członków i wyniosła 25,9 osoby na 1000 mieszkańców. Dynamika wzrostu osób ćwiczących w Szczecinie (25,9%) była nieznacznie niższa od dynamiki w przekroju całego kraju (33%), na podobnym poziomie jak w województwie zachodniopomorskim (19,6%) i dwukrotnie niższym niż w Katowicach (59,9%), które osiągnęły w latach 2002–2008 największy wzrost liczby osób ćwiczących. Ponadto autorzy

DGS zwrócili uwagę na zauważalną różnicę między liczbą ćwiczących kobiet (15,3 os./1000 miesz.) oraz mężczyzn (37,6 os./1000 miesz.), pomimo wzrostu liczby ćwiczących kobiet o 35,8%, a więc o 18,1 punktu procentowego więcej niż wyniosła dynamika mężczyzn. Odnotowano także, że Szczecin cechuje się najwyższą spośród porównywalnych miast liczbą ćwiczącej młodzieży i dzieci: 110 osób na 1000 mieszkańców do 18. roku życia. Pozwala to optymistycznie spojrzeć na rozwój sportu amatorskiego w mieście.

Zaobserwowany wzrost zainteresowania sportem amatorskim autorzy DSG skonfrontowali z oceną szans na jego kontynuację i rozwój jakościowy. Zauważalną barierą jest bowiem „brak wystarczająco rozwiniętej medycyny i odnowy (bazy medyczno-naukowej)” [Diagnoza..., 2010, s. 52]. W opinii ekspertów należy „utworzyć łatwo dostępną przychodnię sportowo-lekarską odpowiadającą współczesnym wymogom sportu” [Diagnoza..., 2010]. Ponadto zauważono, że Szczecin ma niewystarczającą bazę hotelowo-gastronomiczną z dietetyką na wysokim poziomie, a szanse na zmianę tego stanu rzeczy upatruje się we współpracy gminy z Pomorskim Uniwersytetem Medycznym oraz Wydziałem Kultury Fizycznej i Promocji Zdrowia Uniwersytetu Szczecińskiego.

2. Rola sportu i rekreacji w strategii Szczecina

Strategia rozwoju Szczecina 2025 (SRS 2025) to najważniejszy dokument w procesie aktualizacji *Strategii rozwoju Szczecina z 2002 roku*. *Strategia rozwoju Szczecina 2025*, opracowana i opublikowana 23 maja 2011 roku, nie została jeszcze przyjęta przez Radę Miasta (stan na czerwiec 2011 r.), natomiast świadczy o wyborze kierunków rozwoju Szczecina na najbliższą dekadę. W dokumencie tym ważne miejsce zajmuje sport i rekreacja, które uznano za „ważny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego miasta, o wysokiej randze promocyjnej, wychowawczej i zdrowotnej” [Strategia rozwoju..., 2011, s. 10].

Przedstawione w SRS 2025 kierunki rozwoju Szczecina pozwoliły na określenie jego misji jako miasta otwartego i tolerancyjnego, atrakcyjnego do życia i pracy, będącego wspólnotą mieszkańców wykorzystujących do trwałego rozwoju dziedzictwo kulturowe, walory środowiska przyrodniczego oraz nadbałtyckie i nadodrzańskie położenie. Przyjęto, że nakreślony obraz Szczecina w przyszłości ma być realizowany za pomocą czterech celów strategicznych oraz 12 celów operacyjnych. Sport i rekreacja znalazły się w celu strategicznym

nr I: **Szczecin – miasto wysokiej jakości życia**, oraz w szczegółowo przypisanym do niego celu I.3, odnoszącym się do **wspierania rozwoju efektywnych usług społecznych**.

Przyjęty w SRS 2025 cel strategiczny traktuje o podstawowych wyznacznikach atrakcyjności miasta dla jego mieszkańców, czyli o warunkach życia i pracy. Autorzy SRS 2025 założyli, że „wspieranie działań kształtujących środowisko przyrodnicze i przestrzeń miejską oraz rozwój infrastruktury i oferty usług społecznych” [*Strategia rozwoju...*, 2011, s. 42], z jednoczesnym zadbaniem o przedsiębiorczość lokalną, może zmienić negatywne postrzeganie Szczecina przez jego mieszkańców, inwestorów, turystów i innych zainteresowanych. Atrakcyjny Szczecin zatem to taki, który zapewni wysoką jakość życia, również w zakresie aktywności fizycznej mieszkańców.

Uszczegółowienie wizji Szczecina w analizowanym dokumencie ujęto w celu operacyjnym dotyczącym wspierania rozwoju usług społecznych, gdzie znajdują się kolejno odniesienia do kultury i sztuki, ochrony i promocji zdrowia, wychowania przedszkolnego, opieki społecznej osób starszych, a na końcu także do kultury fizycznej. Gdyby utożsamiać kolejność wymienionych elementów z ich wagą w rozwoju Szczecina, to można postawić tezę, że sport i rekreacja będą ogrywały **ważną rolę** (pojawiają się bowiem w SRS 2025), ale nie najważniejszą, gdyż wymieniono je jako ostatnie. Zakłada się, że w 2025 roku sport i rekreacja będą w Szczecinie istotnymi czynnikami kształtowania zdrowia, rozwijania nawyków i zachowań prozdrowotnych, a także wartościową formą spędzania wolnego czasu. Godny podkreślenia jest fakt, że w SRS 2025 dostrzeżono wiele problemów związanych ze sportem i rekreacją oraz pełnieniem przez nie funkcji wychowawczej, zdrowotnej i promocyjnej, dlatego ze względów organizacyjnych i finansowych należy wyodrębnić sport (sport kwalifikowany), wychowanie fizyczne (sport amatorski) oraz rehabilitację ruchową (rekreacja).

Kierunki rozwoju sportu i rekreacji w Szczecinie nakreślone w SRS 2025 są wielotorowe. Konkretnie inicjatywy w tej dziedzinie nie są przedmiotem zainteresowań, lecz warto zauważyć, że od czasu zlecenia przez Urząd Miasta Szczecin przygotowania aktualizacji strategii (tj. od 2008 r.) zmianie uległa polityka finansowa gminy miasta Szczecin w tym obszarze (tabela 1). Jednym

z bieżących narzędzi realizacji celów strategii jest bowiem coroczny budżet, za którego pomocą miasto pełni swoje funkcje⁶.

Tabela 1

Wydatki budżetowe Urzędu Miasta Szczecin na kulturę fizyczną, turystykę i rekreację w latach 2008–2012 (tys. zł)

Kategoria \ Rok	2008	2009	2010	2011	2012 (plan)
Wydatki bieżące	18 904	22 688	23 981	27 627	28 048
Wydatki majątkowe	45 070	88 274	113 465	106 017	112 254
Razem	63 974	100 962	137 446	133 644	140 302
Dynamika		2009/2008	2010/2009	2011/2010	2012/2011
Rok poprzedni = 100	n.d.	157,81	136,13	97,23	104,98
Rok 2008 = 100	100	157,81	214,84	208,90	219,31

* W roku 2008 kategoria ta obejmowała tylko kulturę fizyczną i rekreację, jednak turystyka nie odpowiada za cały przyrost wydatków w latach 2008–2012, ponieważ wlicza się ją już od 2009 r., a w kolejnych latach dynamika jej była równie silna.

Źródło: opracowanie własne na podstawie budżetów miasta Szczecina na lata 2008–2012, dostępne na http://bip.um.szczecin.pl/UMSzczecinBIP/chapter_11073.asp, 2011.

Łączne wydatki z budżetu Szczecina na sport i rekreację w planowanym 2012 roku mają wzrosnąć do 140,3 mln zł, co w porównaniu z 2008 rokiem oznacza wzrost o 77 mln zł, czyli o 119%. Ponad stumilionowe wydatki na tę sferę miejską, pomimo trwającego spowolnienia gospodarczego na świecie oraz kryzysu finansowego, notuje się w Szczecinie już od 2009 roku. Rok później wydatki te po raz pierwszy przekroczyły 130 mln zł, rosnąc rok do roku o 36,13%. Wzrosty te spowodowała realizacja dwóch ważnych zadań z zakresu sportu: przebudowa odkrytego basenu o długości 50 m na krytą pływalnię o długości 50 m w Szczecinie, która kosztowała w 2009 roku 32,8 mln zł,

⁶ Szczecin jako miasto na prawach powiatu jest zobowiązane do realizacji zadań określonych w Ustawie o samorządzie gminnym, DzU 2001, nr 142, poz. 1591, z późn. zm. oraz w Ustawie o samorządzie powiatowym, DzU 2001, nr 142, poz. 1592, z późn. zm.

w 2010 roku – 46,2 mln zł, w roku 2011 – 7,0 mln zł, kiedy to zakończono inwestycję (są to tylko wydatki majątkowe), oraz ogólnomiejska hala widowiskowo-sportowa przy ul. Szafera w Szczecinie, na którą przeznaczono w 2010 roku 16 mln zł, w 2011 roku zwiększono wydatki majątkowe do 54,6 mln zł, natomiast na 2012 rok planuje się przeznaczyć 63,0 mln zł (45% wszystkich planowanych wydatków majątkowych na ten rok). Inwestycje te potwierdzają tezę przedstawioną na rysunku 1, zgodnie z którą skala wydatków na sport i rekreację jest odwrotnie proporcjonalna do liczby aktywnych uczestników. Wymienione zadania to strategiczne inwestycje z punktu widzenia miasta, natomiast w aktualizacji *Strategii rozwoju Szczecina 2025* nie wskazano konkretnych inicjatyw, które miałyby być podejmowane w przyszłości i gwarantowały wysoką jakość życia w Szczecinie oraz wyznaczały kierunek rozwoju sportu i rekreacji.

Zakończenie

Powszechnie przyjęło się, że rozwój sportu kwalifikowanego powinien przede wszystkim znajdować się w gestii władz centralnych (państwowych), rządowych agencji specjalistycznych oraz przedsiębiorstw zainteresowanych sponsoringiem i społeczną odpowiedzialnością biznesu (ang. *Corporate Social Responsibility*). Przyjmuje się, że do zadań władz szczebla regionalnego i lokalnego zalicza się **tworzenie dobrych warunków** w postaci korzystnej polityki podatkowej oraz gospodarowania nieruchomościami gminnymi **dla inicjatyw centralnych dotyczących sportu wyczynowego** oraz **dbanie o rozwój sportu amatorskiego** pod względem infrastrukturalnym, finansowym i organizacyjnym.

Strategia rozwoju lokalnego pozwala organom administracji samorządowej tworzyć warunki formalne, organizacyjne i ekonomiczne do rozwoju społeczno-gospodarczego [Dziurbejko, 2006, s. 61], a tym samym podnosić jakość życia mieszkańców. Sport i rekreacja sprzyjają temu rozwojowi, dlatego mają określone miejsce w dokumentach strategicznych. Tak też jest w przypadku *Strategii rozwoju Szczecina 2025*, w której sport i rekreacja odgrywa istotną rolę.

Literatura

- Derek M., Kowalczyk A., Swianiewicz P., *Wpływ turystyki na sytuację finansową i rozwój miast w Polsce*, Prace i Studia Geograficzne t. 35, Warszawa 2005.
- Diagnoza społeczno-gospodarcza Szczecina*, red. D. Zarzecki, Szczecin 2010 na: <http://strategia-szczecin.pl>.
- Dolniak-Górski S., <http://strategia-szczecin.pl/index.php/aktualnosci/55-informacje-prasowe/56-informacja-prasowa-tworzymy-mape>), 2011.
- Dziurbejko T., *Planowanie rozwoju gminy jako instrument pozyskiwania funduszy pomocowych Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2006.
- Filipiak-Dylewska B., Szewczuk A., *Zarządzania strategiczne*, Fundacja na rzecz Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2000.
- <http://www.biznespolska.pl/komunikaty/184264/Szczecin-przyst%C4%99puje-do-aktualizacji-Strategii-Rozwoju-Miasta.-Wykona-to-firma-wybrana-w--przetargu.html>).
- Jastrzębska M., *Zarządzanie finansami gmin*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 1999.
- Metody stymulowania turystyki w ujęciu przestrzennym*, red. G. Gołębski, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań 2002.
- Miejsce turystyki w strategii rozwoju gminy Międzyzdroje*, w: *Problemy społeczno-gospodarcze regionów przygranicznych ze szczególnym uwzględnieniem Euroregionu Pomerania*, red. H. Babis, Szczecin 2007.
- Strategia rozwoju Szczecina 2025*, red. D. Zarzecki, Szczecin 2011.
- Szczecin przystępuje do aktualizacji strategii rozwoju miasta. Wykona to firma wybrana w przetargu*, BiznesPolska.pl, <http://www.biznespolska.pl/komunikaty/184264/Szczecin-przyst%C4%99puje-do-aktualizacji-Strategii-Rozwoju-Miasta.-Wykona-to-firma-wybrana-w--przetargu.html>), 2011.
- Wojciechowski E., *Zarządzanie w samorządzie terytorialnym*, Wydawnictwo Difin Warszawa 2000.
- Zarzecki D. (red.), *Diagnoza Społeczno-Gospodarcza Szczecina*, Szczecina, maj 2010, dostępne na: <http://strategia-szczecin.pl> (wejście czerwiec 2011 r.)

**THE IMPORTANCE OF SPORT AND RECREATION
IN THE DEVELOPMENT STRATEGY OF SZCZECIN**

Summary

The subject of consideration in the development of the place of sport and recreation in the strategy of development of the city of Szczecin prepared and published in May 2011. Sport and recreation are place in the Socio-Economic Diagnosis of Szczecin and the Development Strategy of Szczecin, 2025. Background references of the paper are the economic aspects, which manifests itself in current expenditure are indicated and property from the budget of the City of Szczecin in the years 2008–2012. Since 2009, the Szczecin spend more than \$ 100 million yearly for the development and maintenance of the infrastructure of the sport and recreation promoting also development of this sphere. After analyzing the document states that sport and recreation are an important direction of development of the city.

Translated by Krzysztof Malachowski